

Wandelroute Nationaal Park Dwingelderveld

13 km wandelen

Nationaal Park Dwingelderveld staat vooral bekend vanwege de grote, stille heide. Het centrale deel van het park is zelfs het grootste aaneengesloten natte heidegebied dat nog over is in West-Europa. Tijdens deze gevarieerde en kindvriendelijke wandeling heb je kans op ontmoetingen met graafwespen, de schaapskudde van Ruinen en diverse vlinders, vogels en insecten.

De wandelroute

Wandelen door het Nationaal Park Dwingelderveld bij ruinen en dwingeloo

De wandeling geeft een goede indruk van het gevarieerde Drentse cultuurlandschap. Wil je meer over het gebied of speciale activiteiten weten? In het bezoekerscentrum wordt de samenhang tussen landbouw, heide en bos toegelicht. Ook krijg je een idee van de planten en dieren die in het Dwingelderveld leven. De vele plassen die hier tussen de heide glinsteren maken het gebied zeer aantrekkelijk voor vogels, terwijl veel plantensoorten zich thuis voelen op de overgangen van nat naar droog, denk bijvoorbeeld aan het gentiaanblauwtje.

start route

De wandelroute begint en eindigt bij het bezoekerscentrum Dwingelderveld. De wandelroute is niet met paaltjes aangegeven.

Bezoekerscentrum Dwingelderveld

Hier grazen in het zomerhalfjaar enkele Drentse heideschappen. Dit schapenras met de kenmerkende gekrulde hoorns en lange staart werd tot ongeveer 1900 in enorme kuddes op de heide gehoed. Met de uitwerpselen die de schapen 's avonds in de schaapskooien achterlieten, konden de boeren in de winter hun akkers bemesten. Aan de andere kant ontstond er door het dagelijkse gegraas van de duizenden schapen een onafzienbare heidevlakte, die vanaf Benderse doorliep in de heidevelden van Dwingeloo, Lhee en Spier.

1 Schaapskooi aan de Benderse

Vanuit het bezoekerscentrum wandel je rechtsaf en volg je de Benderse. Bij ANWB-paddenstoel 23153 kun je even rechtsaf slaan naar de schaapskooi. De kooi is eigendom van de Stichting Het Drentse Heideschaap. De schaapskudde speelt een belangrijke rol bij het onderhoud van de heide. In de zomer leiden de herder en zijn honden de ruim 250 Drentse heideschappen elke ochtend naar de plekken die nodig begraasd moeten worden. Tegen de avond keert de kudde weerom. Terug bij het wandelpad vervolg je de wandeling naar rechts over de zandweg naast het fietspad.

2 Een hutje op de hei

De weg stijgt bijna onmerkbaar. Toch wandel je nu naar het hoogste punt in de verre omtrek. Op de top van de Benderse Berg is een kleine nederzetting, de Oase, met wat bomen, enkele akkers en een boerderijtje. Eeuwen geleden hebben enkele keuterboeren zich hier in het midden van de hei gevestigd. Later, toen de plaggenhutten vervangen waren door een echt huisje, heeft de schrijver Anne de Vries nog een tijdje op de Benderse Berg gewoond. Zijn boek "De man in de Jachthut" speelt in deze omgeving. Waar het fietspad linksaf buigt, wandel je rechtdoor over het zandpad.

3 Kijk uit naar een tapuit

Aan de linkerkant is een raster. Daarachter lopen in het zomerseizoen een stuk of vijftig koeien. Op de paaltjes van de afrastering kun je in het voorjaar en de zomer geregeld een roodborsttapuit zien zitten. De mannetjes zijn duidelijk herkenbaar aan hun donkere kop en rode borst. Ook de gewone tapuit, die zeker zo zeldzaam is, laat zich geregeld in dit deel zien. Bij de kruising met het fietspad ga je linksaf over het zandpad naast het fietspad. Na ongeveer een kilometer ga je rechtsaf. Volg de witte paaltjes van Natuurmonumenten (stap niet over op de witte route van SBB) rond het Smitsveen.

4 Oude jeneverbessen

In deze hoek staan veel jeneverbessen. De grillig gevormde struikjes mogen dan niet al te hoog zijn, oud zijn ze wel. De meeste zijn tegen de honderd jaar. Ze zijn rond 1900 ontsproten toen de begrazing door schapen sterk afnam.

5 Grafheuvels

Waar de witte wandelroute bij het raster komt zie je links een vreemde bult. Het is een grafheuvel uit de bronstijd, die ruim 3000 jaar geleden is opgeworpen voor de doden. Aan de rechterkant ligt een tweede grafheuvel verscholen tussen het groen. Waar de witte wandelroute weer op de zandweg komt kun je rechtsaf even heen en weer naar de tweede schaapskooi van het Dwingelderveld wandelen.

6 Een tweede kooi

Na een geldinzamelingsactie kon Natuurmonumenten in 1989 een eigen kooi openen: 'Achter 't Zaand'. Een tweede schaapskudde was hard nodig om de heide te onderhouden. Ook hiervandaan vertrekken elke dag zo'n 250 Drentse heideschappen om de grassen tussen de heideplanten vandaan te plukken. Om echt goed te gedijen kan de heide nog wel tien keer zoveel grazers gebruiken. Voor 1900 struinden er op de gezamenlijke heidevelden soms wel 8000 schapen rond. Vanaf de schaapskooi ga je linksaf en volg je het zandpad alsmaar rechtdoor in de richting Uffelte. Na ongeveer 3 km, langs de Radiosterrenwacht (7) en de Davidshoeve (8), zie je links de Davidsplassen schitteren.

7 Veenplassen en boomheide

Bij de Davidsplassen is in 1995 een groot natuurherstelproject uitgevoerd. De plassen zelf zijn daarbij uitgebaggerd en grote stukken van de vergraste heide eromheen zijn afgeplagd. Op enkele stroken langs het wandelpad kun je zien dat daarop weer vochtige heideplanten als dopheide, zonnedauw en klokjesgentiaan floreren. Struikheide groeit op de drogere delen. Aan de rechterkant van het wandelpad kun je tussen de met bomen en struiken begroeide wal iets van de boomheide zien: de geleidelijke overgang van bos naar heide. In dit halfopen gebied voelt een aantal bijzondere planten en dieren zich thuis, waaronder boompieper, geelgors en boomleeuwerik. Als de Davidsplassen zo'n beetje uit het zicht verdwijnen wijst een bord naar links in de richting van de observatiehut.

8 Uitkijkhut Davidsplassen

Volg dit wandelpad tot je bij de kijkhut komt (links aanhouden). Vooral in de nazomer en de herfst strijken veel trekvogels in dit waterrijke deel neer. In de winter nemen eenden en ganzen bezit van het water. Het informatiebord in de hut toont welke soorten je allemaal bij de Davidsplassen kunt zien. Je verlaat de kijkhut weer via het smalle paadje. Aan het eind ga je links. Je volgt het wandelpad dat een bocht naar rechts maakt. Twintig meter voor een slagboom buigt het wandelpad weer naar links. Bij de volgende splitsing opnieuw linksaf langs een houten vangkraal voor het vee (rechterhand). Tenslotte bij de driesprong voor de derde keer links. Verderop langs een slagboom zie je het water van het Drostenvveen en kom je bij een witte paaltjesroute.

Drostenveen

Vennen worden in Drenthe venen genoemd. Het Drostenveen is een van de mooiste plassen in het Nationaal Park. Vanaf de hoge rand heb je een goede kans om bijzondere vogelsoorten te ontdekken. In de zomer zweven er bijna altijd libellen boven het water. En af en toe scheert er een boomvalk uit het bos die zo'n libelle probeert te verschalken. Je volgt de witte paaltjes tot je op het fietspad komt. Hier ga je rechtsaf, richting 'Theehuis'. Bij de kruising met een geasfalteerd fietspad ga je rechtdoor. Spoedig daarna kom je weer op de witte wandelroute. Vanaf dit punt kun je de witte wandelroute even heen en weer volgen naar rechts tot het Theehuys Anserdennen, ongeveer 500 meter. Ook kun je gelijk de witte wandelroute naar links vervolgen naar het bezoekerscentrum.

Faciliteiten

horeca

Het bezoekerscentrum Dwingelderveld heeft een kleine koffiehoeke.

bezoekerscentrum

Benderse 22
7963 RA RUIZEN
T: 0522 - 47 29 51

VVV

VVV Ruinen

Brink 3
7963 AA Ruinen
T: 0522 - 47 17 00

De route verkennen

route

De rondwandeling is niet met paaltjes aangegeven, de richtingaanduidingen vind je in de tekst, lengte ongeveer 14 km, duur 3 uur. Bestel nu de [wandelkaart Nationaal Park Dwingelderveld](#) online.

Beste Seizoen

Het voorjaar is goed voor de broedvogels; in juni en juli bloeit de dopheide, struikheide in augustus; in het najaar strijken veel trekvogels neer en 's winters komt de grote stilte het best tot zijn recht

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

met de auto

Je neemt vanaf de A28 Hoogeveen-Assen de afslag Pesse. Daarna volg je de borden Ruinen. Vanaf de Brink in Ruinen staat het Bezoekerscentrum Dwingelderveld aangegeven. Er is volop parkeergelegenheid.

met de trein

Je kunt vanaf het NS-station Hoogeveen een treintaxi nemen naar het Bezoekerscentrum Dwingelderveld. Ook kun je bij de NS-stations Meppel, Hoogeveen of Beilen een fiets huren (reserveren is raadzaam) en in ongeveer een uur naar Ruinen fietsen.

honden

Aangelijnd, anders kunnen schapen en andere dieren opgeschrikt worden.

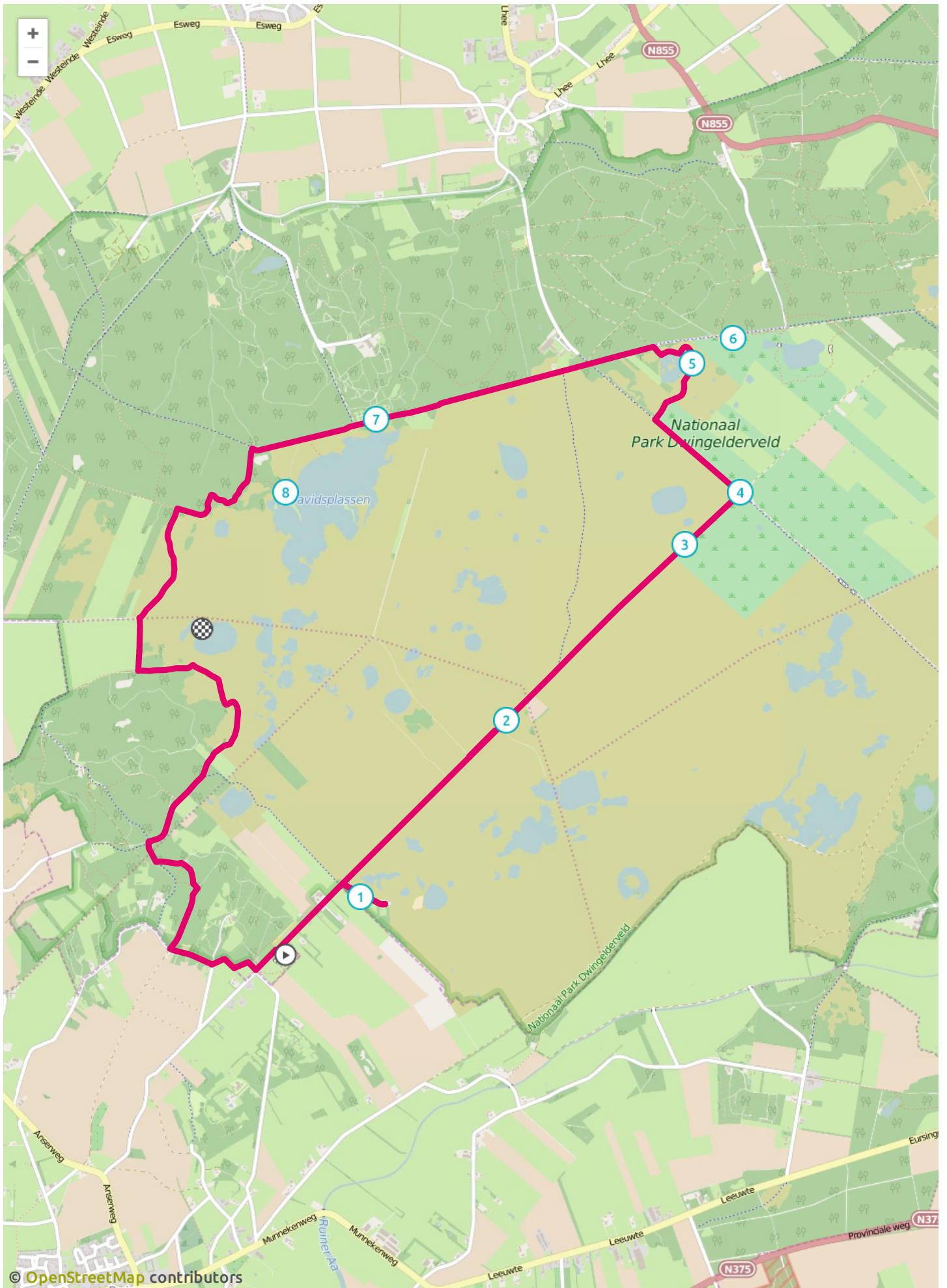
rolstoelgebruikers

De route is minder geschikt voor rolstoelers en mindervaliden. In en rond het bezoekerscentrum Dwingelderveld kun je wel goed terecht.

toegang

Toegang tussen zonsopgang en zonsondergang, alleen op wegen en paden.

© OpenStreetMap contributors